

OmladinskiHUB

ZAPADNOG BALKANA I TURSKE

**PRIRUČNIK ZA POSLOVANJE I
ZAPOŠLJAVANJE MLADIH
NAJBOLJE PRAKSE ORGANIZACIJA
CIVILNOG DRUŠTVA U RADU SA NEET
MLADIMA**

IMPRESUM

Priručnik za poslovanje i zapošljavanje mladih - najbolje prakse organizacija civilnog društva

Kreirali:

Fondacija Ana i Vlade Divac (Srbija)

NVO Prima (Crna Gora)

Partners Albania for Change and Development (Albanija)

Mladiinfo International (Severna Makedonija)

Community Volunteers Foundation (TOG)

Izdavač: Fondacija Ana i Vlade Divac

lije Garašanina 53a/7

Beograd, Srbija

Telefon: +381 11 3341755

Vebsajt: www.divac.com

Autorka: Milica Škiljević

Uredila: Bojana Jevtović

Koautori: Ariola Memia, Aylin GüLüm, Katarina Vukadinović, Jelena Jovanović, Vlora Rechica i Nataša Dimova

Saradnice i saradnici: Aida Perović, Gülçin Yüce, Jonida Alite i Marjan Icoski

Godina: 2021.

Ovaj dokument je izrađen uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj ovog dokumenta je isključivo odgovornost Fondacije Ana i Vlade Divac i ni pod kojim uslovima se ne može smatrati kao zvaničan stav Evropske unije.

UVOD

Priručnik najboljih praksi modela poslovanja i zapošljavanja mladih predstavlja alat i sveobuhvatan i sistematičan vodič za zainteresovane organizacije civilnog društva (OCD), NEET mlade, žene i druge marginalizovane grupe koje prelaze na tržište rada.

Priručnik je kreiran da služi kao putokaz i vodič za omladinske organizacije i druge OCD koje su zainteresovane da ponude modele zapošljavanja i poslovanja kako bi se poboljšao položaj NEET mladih u njihovim relevantnim zajednicama.

Ovaj dokument se zasniva na zaključcima komparativne studije sprovedene u Albaniji, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji i Turskoj. Analiza je obuhvatila sekundarno istraživanje održivih primjera koji se koriste u svim državama članicama Evropske unije i prikupljanje podataka i primjera dobre prakse od relevantnih organizacija civilnog društva iz gorenavedenih zemalja, koje su dio akcije „Zapadni Balkan i Turska za zapošljavanje mladih“ (Western Balkans and Turkey for EmploYouth).

Cilj projekta je doprinos jačanju regionalne saradnje, participativnih demokratija i procesa približavanja zemalja Zapadnog Balkana i Turske EU kada se radi o zapošljavanju mladih, s fokusom na kreiranje rješenja zasnovanih na dosljednim informacijama i u cilju poboljšanja politike zapošljavanja mladih na Zapadnom Balkanu i u Turskoj, čime se povećava kapacitet organizacija civilnog društva (OCD) da isprobaju i promovišu inovativna rješenja za poboljšano zapošljavanje NEET mladih na Zapadnom Balkanu i u Turskoj, kao i povećanje angažovanja i uticaja OCD u podizanju svijesti javnosti o zapošljavanju mladih na Zapadnom Balkanu i u Turskoj.

Projekat podržava Evropska komisija, kao dio napora za kontinuirano poboljšanje odnosa institucija prema mladima. WB&T for EmploYouth sprovodi pet omladinskih organizacija iz zemalja Zapadnog Balkana i Turske: Fondacija Ana i Vlade Divac (Srbija), NVO Prima (Crna Gora), Mladiinfo International (Sjeverna Makedonija), Partneri Albanija - za promjene i razvoj (Albanija) i Fondacija volontera u zajednici TOG (Turska).

Omladinski hab Zapadnog Balkana i Turske (The Youth Hub of Western Balkans and Turkey) je mreža od 20 omladinskih organizacija sa Zapadnog Balkana i iz Turske. Mreža je prvobitno osnovana 2016. godine sa mandatom da prikuplja podatke o položaju mladih, nadgleda i prati učešće mladih u procesima reformi i politika u svakoj od ovih zemalja. Hab podržava promjene politika povezane sa položajem mladih kako bi se postiglo veće učešće mladih u političkom, ekonomskom i društvenom životu u svakoj zemlji. Omladinski hab je 2016. godine prvobitno osnovalo pet omladinskih organizacija: Partneri Albanija za promene i razvoj (Albanija), NVO Prima (Crna Gora), Mladiinfo International (Severna Makedonija), Fondacija Ana i Vlade Divac (Srbija) i Volonteri u zajednici (Turska).

Za više informacija o radu Mreže i modelu Omladinskog haba posjetite: <https://youthwbt.eu/>

Koncept NEET odnosi se na vrlo raznoliku grupu (mladih) ljudi koji nisu u radnom odnosu, obrazovanju ili na obuci. Tačnije, odnosi se na nezaposlene i neaktivne mlade ljude koji ili nisu upisani u programe formalnog ili neformalnog obrazovanja.

Izraz NEET prvi put se pojavio 1990-ih, u raspravama o politikama u Velikoj Britaniji koje su se ticale potrebe za reintegracijom mladih ljudi između 16 i 18 godina koji su napustili obrazovanje, ali nisu prešli na tržište rada. Ovaj termin se prvi put posebno pominjao u okviru rasprava o evropskoj politici u vodećoj inicijativi Evropa 2020. -

„Mladi u pokretu“ (Youth on the move). Termin je proširen tako da uključuje mlade starosne grupe od 15 do 24 godine, a kasnije i one starosti od 15 do 29 godina. Sada zauzima centralno mjesto u okviru političkog diskursa Evropske komisije, Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije.

Iako je koncept NEET prvo služio kao sredstvo za razumijevanje načina na koji NEET situacije utiču na pojedince, danas se taj termin razvio i često se smatra pokazateljem kako NEET situacije utiču na društvo, ekonomiju i tržište rada.

Razlike između mladih ljudi koji su nezaposleni ili neaktivni, vide se u odnosu na životnu dob, porodično porijeklo, lične osobine, socio-ekonomski status, obrazovni nivo itd. Razumijevanje ovih prepreka je presudno, a u kombinaciji sa specifičnim kontekstom zajednice i opštim znanjem o razvoju mladih i potreba za obrazovanjem može poslužiti za razvoj adekvatnih i kvalitetnih programa i mjera podrške.

ULOGA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

Nakon ekonomske krize, a posebno krize nezaposlenosti mladih u Evropi, i istraživačka zajednica i vlade bile su usredsređene na ispitivanje novih načina razumijevanja i analize ranjivosti mladih na tržištu rada.

Na tržištu rada koje se brzo mijenja, mladi se suočavaju s nedostatkom vještina koje bi mogle da im pomognu da se prilagode zahtjevima tržišta rada i da iz obrazovnog sistema uspješno pređu na tržište rada. Mladi u Evropi, a posebno mladi na Zapadnom Balkanu (ZB) i u Turskoj, dio su visokog procenta nezaposlenog stanovništva kojem nedostaju potrebna znanja i vještine. Budući da sistem formalnog obrazovanja nije dovoljan za bavljenje ovim pitanjima, neformalne metode učenja su od velike važnosti za dalje osnaživanje mladih za dinamično tržište rada.

Imajući u vidu složenost nezaposlenosti mladih, rezonantni i kvalitetni odgovori zahtijevaju međusobnu saradnju svih zainteresovanih strana. Organizacije civilnog društva (OCD) imaju višegodišnje iskustvo u dizajniranju i primjeni visokokvalitetnih i inovativnih obuka i usluga za mlade koje zajednički doprinose poboljšanju vještina zapošljivosti mladih.

OCD imaju posebno važnu ulogu u dopiranju do NEET mladih, posebno onih iz ugroženih sredina, koji često nisu dovoljno uključeni u vladine programe.

Za razliku od vladinih programa i mjera politike, organizacije civilnog društva mogu lakše doći do NEET populacije i uključiti ih u njihove programe. Ova fleksibilnost omogućava prilagođen pristup dizajniranja programa, zasnovan na potrebama određenih podgrupa mladih.

Jačanje saradnje između organizacija civilnog društva i dizajniranje zajedničkih rješenja u oblasti zapošljavanja mladih od izuzetne je važnosti za region. Saradnja omogućava razmjenu znanja i dobrih praksi za smanjenje stope nezaposlenosti mladih. Ovim se povećava učešće mladih u projektima saradnje i podržava se sticanje relevantnih vještina za integraciju mladih na domaće i tržište rada Evropske unije. Generalno, prepoznavanje OCD kao ravnopravnih partnera javnim institucijama u procesima donošenja politika i odlučivanja omogućava reformske politike koje odgovaraju potrebama mladih građana i stvaraju osnovu za aktivno učešće i nezavisan kvalitetan život svih građana.

Primjeri dobre prakse širom EU

Tip aktivnosti	Karijerno vođenje i informisanje, razvoj vještina
	Moj karijerni put – Edu Compass Foundation
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Romski i bugarski studenti 11. i 12. razreda (fokus je na studente završnih godina) iz udaljenih delova grada Sofije u Bugarskoj.
Ciljevi aktivnosti	Promjena percepcije o dostupnim mogućnostima zaposlenja. Poboljšanje vještina zapošljivosti - razvoj tvrdih i mekih vještina. Jasno razumijevanje tržišta rada i prilika.
Opis koraka	<p>Program je razvijen i ponuđen kao petonedeljni kurs za 40 učenika. Ključne aktivnosti i pružena podrška bile su sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sticanje jasnog razumijevanja i razvijanje odgovarajućih pozicija za svakog učenika na osnovu njihovih stavova, interesovanja i ličnosti. 2. Razvijanje tvrdih vještina - dizajn, kodiranje itd, koje se zasnivaju na individualnim stilovima učenja. 3. Razvijanje ključnih transformacionih vještina poput postavljanja ciljeva, planiranja, ličnog predstavljanja, kritičkog mišljenja, kreativnosti i elastičnosti. <p>Kroz ovaj kurs, mladi ljudi kreiraju individualni profil i mapu za određene pravce u karijeri. Motivisani su da istraže odabrane pravce i kroz lični trud steknu jasno razumijevanje i očekivanja u vezi sa izabranom karijerom. Rezultat kursa je lični plan karijere s konkretnim koracima o tome kako postići i održati izabrani karijerni profil (formalno obrazovanje, vještine ličnog predstavljanja, itd.).</p>
Rezultati	Jednake mogućnosti za učenike iz udaljenih područja i siromašnih zajednica. 7 od 10 osoba pronašlo je posao ili nastavilo školovanje nakon završetka kursa.
Dostupni izvori:	https://edu-compass.com/

Tip aktivnosti	Šansa i mjere za ponovno započinjanje obrazovanja
	Blanchardstown Community Training Centre - Dublin and Dún Laoghaire Education and Training Board
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Mladi starosti 15-21 godine koji su rano napustili školu i nemaju kvalifikacije.
Ciljevi aktivnosti	Ovi programi pružaju stručnu pripremu i obuku iz životnih vještina koje su potrebne onima koji su rano napustili obrazovni sistem i mladim ljudima na lokalnom nivou. Program pruža priliku za usvajanje novih vještina i sticanje znanja i iskustava neophodnih za napredovanje ka zaposlenju, daljem usavršavanju kroz obuke ili nastavku obrazovanja. Cilj je pružanje integrisanih savjeta; usmjeravanje i pristup mogućnostima za lični razvoj, kako bi se mladim ljudima pomoglo da im prelazak u odraslo doba i radni život bude jednostavniji.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Stručne kvalifikacije - Radno iskustvo u izabranoj profesiji - Karijerno savjetovanje i vođenje za pripremu mladih za posao - Finansijska podrška (stipendija polaznika i putni troškovi tokom obuke). <p>„Druga šansa za obrazovanje“ je mirno i malo okruženje (od najviše 40 učenika/ca) koje je razvijeno da posveti individualnu pažnju svakom učeniku/ci. Predmeti se podučavaju jedan po jedan, tako da učenici ne budu istovremeno opterećeni svim predmetima. Ispiti su u formi procjene i studenti ih polažu kada osjete da su spremni za to. Kada studenti završe kurs, oni ili nastave ka poslu ili napreduju u daljem obrazovanju.</p> <p>Tokom procesa, nudi im se karijerno savjetovanje, posjete fakultetima, informacije o karijeri, podrška pri traženju posla i u organizaciji radnog iskustva.</p>
Dostupni izvori:	http://dlctc.ie/# https://blanchardstownctc.ie/

Tip aktivnosti	Bolji pristup tercijarnom obrazovanju - Pružanje podrške studentima s invaliditetom i studentima iz ugroženih sredina
	AUdruženje za pristup visokom obrazovanju i hendikepe (Association for Higher Education Access and Disabilities) - AHEAD
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Studenti i diplomci sa invaliditetom
Ciljevi aktivnosti	Kreiranje inkluzivnih okruženja u obrazovanju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - AHEAD je razvio složene i sveobuhvatne servise za zainteresovane mlade ljude koji žele da nastave s tercijarnim obrazovanjem i/ili diplomce koji imaju neku vrstu invaliditeta i potrebne su im dodatne informacije i podrška kako bi stekli potpun i jednak pristup tercijarnom obrazovanju. - - Njihovi programi se sastoje iz nekoliko celina: <ul style="list-style-type: none"> - - Karijerno i akademsko informisanje za buduće studente po pitanju upisnih uslova i dostupnih šema podrške. - - Dostupni resursi za studente pri fakultetima, od podrške u obrazovanju, prilika za finansiranje sve do dostupnih usluga u sklopu obrazovnih institucija. - - Karijerno savjetovanje. - - Savjeti za traženje posla. - - Informacije o zakonodavstvu koje se tiče rada. - - Dostupni grantovi za zaposlene sa invaliditetom. - - Obuke za unaprjeđenje mekih vještina „Think Twice“.

Dostupni izvori:	https://www.ahead.ie/accessingcollege https://www.ahead.ie/student https://www.ahead.ie/graduate
Tip aktivnosti	Program radne prakse
	Willing Able Mentoring (WAM)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Diplomci s invaliditetom
Ciljevi aktivnosti	Pristup tržištu rada za diplomce sa invaliditetom. Izgradnja kapaciteta poslodavaca po pitanju integrisanja invaliditeta na radnom mjestu.
Opis koraka	<p>Program WAM osmišljen je da ponudi plaćenu radnu praksu diplomcima s invaliditetom, kao i da poboljša interne politike i procedure koje poslodavci koriste prilikom zapošljavanja kako bi se osigurao pravedan i jednak tretman na osnovu sposobnosti radnika.</p> <p>Četiri ključne komponente programa su: Regrutacija – inkluzivan pristup Procjena potreba – konsultativni postupak osmišljen da odabranim diplomcima, odnosno stažistima, pruži odgovarajuću podršku i smještaj koji će im biti potrebni da bi uspješno počeli sa radom. Mentorstvo– dvosmjernan proces učenja, razvijen da obezbijedi siguran prostor za stažiste kako bi mogli da postepeno steknu iskustvo i ostvare dobar odnos s odabranim obučanim mentorom na samom radnom mjestu. Odnosi s drugima– društvene interakcije od dna do vrha.</p> <p>Svi „stažisti“ prolaze kroz realno radno iskustvo koje se zasniva na njihovim kvalifikacijama i počinju obuku iz relevantnih socijalnih vještina i vještina umrežavanja, koje su u cjelini relevantne za njihove aspekte zapošljivosti, a tokom trajanja programa prakse dobijaju kontinuiranu mentorsku podršku na radnom mjestu.</p>
Rezultati	Od 2005. godine, WAM program je obezbijedio skoro 500 radnih praksi za diplomce s invaliditetom u nekim od najvećih kompanija u Irskoj.
Dostupni izvori:	https://www.ahead.ie/waminfopack

Tip aktivnosti	Specifične preduzetničke obuke i podrška
	Kolektivno preduzetništvo u saradnji sa Co-Actions
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Nezaposleni korisnici PES šeme
Ciljevi aktivnosti	Program nudi podršku u obuci korisnika za započinjanje novih biznisa i dalju podršku u razvoju i širenju njihovih kompanija.
Opis koraka	<p>Program podrške je podijeljen u tri faze.</p> <p>1. Učenje o preduzetništvu i mentorstvo od strane članova kooperative</p> <p>Prvo, novopridošli korisnici koji su zainteresovani da se pridruže kooperativi zaključuju pravno obavezujući ugovor kojim se definiše obim usluga koje će im biti pružene za pokretanje sopstvenog biznisa. Na ovaj način svi novi korisnici nastavljaju s primanjem naknade za nezaposlena lica, koja im olakšava tranziciju i omogućava im da se usredsrede na razvoj svog biznisa.</p> <p>Svi članovi kooperative učestvuju u programu obuke i pomažu preduzetnicima u nastojanju da razviju svoje preduzetničke vještine i podučavaju ih poslovnim strategijama, budžetskim prognozama i strategijama komunikacije..</p> <p>2. Od razvijanja biznisa do saradnika, zaposlenog i preduzetnika</p> <p>Svim preduzetnicima je pružena podrška i oni se kreću ka postizanju svojih preduzetničkih ciljeva. Ono po čemu se ovaj program razlikuje od drugih je to što oni u ovoj fazi ne dobijaju zaradu od prodaje. Sav prihod se odvaja u „fond“ do trenutka kada steknu finansijsku stabilnost i može se upotrijebiti kada zarade dovoljno sredstava za obezbjeđivanje mjesečne zarade.</p> <p>Svi učesnici imaju priliku da postanu akcionari u kooperativi i daju novčani doprinos kako bi podržali stalno osoblje i pomogli opstanak kooperative. Zauzvrat, kooperativa im nudi olakšavanje različitih poslovnih profila i profesije kako bi se razvili saradnja, kupci, mogućnosti, a takođe pruža i profesionalni zajednički razvoj.</p> <p>3. Stabilnost i unaprjeđenje poslovanja</p> <p>Ova faza je posvećena mentorstvu i savjetovanju preduzetnika od strane kooperative radi unaprjeđivanja njihovog biznisa na održiv način.</p>
Dostupni izvori:	https://co-actions.coop/co-actions/la-cooperative/ http://www.europeannetforinclusion.org/call-good-practices-2020-1

Tip aktivnosti	Stručno usavršavanje
	Strukovna škola - ÖJAB (Österreichische Jung Arbeiter Bewegung/ Austrijski pokret mladih radnika)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Mlade odrasle osobe starosti 15-21 godina, koji su završili obavezno obrazovanje.
Ciljevi aktivnosti	Priprema mladih ljudi za tržište rada i njihovo osposobljavanje za posao. Pružanje podrške u traženju posla, stažiranju ili daljoj obuci. Razumijevanje koncepta cjeloživotnog učenja i istraživanje različitih mogućnosti.
Opis koraka	<p>Stručna škola je osmišljena da pruži podršku mladim ljudima koji ne prelaze na treći stepen obrazovanja, a ne posjeduju ni kvalifikacije za uspješan ulazak na tržište rada ili stručno obrazovanje.</p> <p>Program škole nudi:</p> <p>1. Module obuke – Svi moduli su dostupni studentima i oni mogu proći kroz obuku iz raznih oblasti poput ugostiteljstva i gastronomije, hotelijerstva, praktičnih zanata i rukotvorina, kancelarijske administracije itd.</p> <p>2. Mentorstvo – Svakom učesniku je dodijeljen mentor koji prati njen ili njegov napredak i služi kao supervizor tokom obuke. Podrška mentora zavisi od potreba i zahtjeva učesnika i može obuhvatiti razgovore za posao i „probno“ radno vrijeme u nekim kompanijama.</p> <p>3. Radionice znanja su fakultativne i za cilj imaju poboljšanje vještina učesnika (digitalnih i kulturnih) i nude neke kvalitetne slobodne aktivnosti u cilju podrške njihovom blagostanju.</p>
Rezultati	U programu strukovnih škola učestvuju 34 mlađe odrasle osobe.
Dostupni izvori:	https://ec.europa.eu/esf/www.oejab.at/produktionsschule https://www.facebook.com/oejab.at

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	SoFIT – Socijalno preduzeće Graefewirtschaft Berlin, Njemačka
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Mladi u nepovoljnom položaju, uglavnom migranti, bez školske spreme i stručnih kvalifikacija, uzrasta od 18 do 35 godina.
Ciljevi aktivnosti	IPoboljšanje kvaliteta života za mlade iz nepovoljnih sredina. Pružanje mogućnosti za rad mladim migrantima i izbjeglicama. Podrška sticanju kvalifikacija u sektoru ugostiteljstva.

Opis koraka	<p><i>Graefewirtschaft</i> je socijalno preduzeće koje su osnovali dugoročno nezaposleni migranti i Njemci. Socijalno preduzeće obezbjeđuje svježe i zdrave obroke za 13 škola, dnevnih centara i vrtača u Berlinu. Ima šest proizvodnih kuhinja, uključujući i menzu.</p> <p>Cilj SoFIT programa je integrisanje migranata u nepovoljnom položaju u tržište rada i pružanje obuke kako bi im se omogućilo sticanje finansijske nezavisnosti.</p> <p>SoFIT projekat pruža:</p> <p>Ciljano planiranje zanimanja i karijere.</p> <p>Stručno osposobljavanje i podršku tokom procesa sticanja kvalifikacija.</p>
Rezultati	Nakon programa podrške, skoro polovina mladih migranata i izbeglica iz projekta SoFIT kasnije uspješno pronađe stalno zaposlenje ili dalje stručno usavršavanje, bilo u kompaniji Graefewirtschaft ili u nekoj od njenih partnerskih organizacija u Berlinu.
Dostupni izvori:	https://graefewirtschaft.org/

Tip aktivnosti	Program intervencije baziran na sportu
	SPIN program– SPIN Estonija
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Mladi koji se suočavaju s nedostatkom mogućnosti, mladi u riziku (10-18 godina)
Ciljevi aktivnosti	Cilj programa je smanjiti rizično ponašanje i olakšati razvoj socijalnih vještina kroz sport.
Opis koraka	<p>Program SPIN namijenjen je mladima koji govore estonski i ruski jezik kako bi razvili dragocjene socijalne vještine baveći se fudbalom. Britanski omladinski sportski program „Kickz“ poslužio je kao model za SPIN.</p> <p>Potrebno je da učesnici programa učestvuju u tri sesije na nedjeljnom nivou. Dijve sesije su fokusirane na fudbal, a treća je posvećena razvoju drugih socijalnih veština.</p> <p>Svaka SPIN grupa ima jednog profesionalnog fudbalskog trenera i jednog pomoćnog trenera s iskustvom u socijalnom ili omladinskom radu.</p> <p>Razvoj djece se procenjuje mjerenjem njihove stope učešća i discipline u aktivnostima, na osnovu observacija trenera, kao i njihovih ocjena i ponašanja u školi.</p>
Rezultati	<p>Studija uticaja sezona za period od 2015-2017. godine pokazala je da SPIN ima značajan uticaj na prosocijalne stavove mladih koji su aktivno učestvovali u programu, pomažući im da poboljšaju vještine samokontrole, izgrade spremnost da preduzimaju razumne rizike i kontrolišu impulsivnost, čime unaprjeđuju ponašanje u školi kao i akademske rezultate.</p> <p>Neki od rezultata pokazuju:</p> <p>Poboljšanje od 8% u rezultatima u školi</p> <p>Poboljšanje od 6% u ponašanju u školi</p> <p>Poboljšanje od 19% u aktivnosti, učešću i disciplini</p> <p>Smanjenje od 18% u spremnosti da se upuste u rizično ponašanje</p> <p>Poboljšanje od 12% u pogledu samokontrole</p> <p>95% učesnika je ocijenilo program kao dobar ili odličan.</p>
Dostupni izvori:	https://www.spinprogramm.ee/

Primjeri dobre prakse ALBANIA

Tip aktivnosti	Karijerno vođenje i stručno osposobljavanje
	Qendra Sociale Murialdo
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Ranjive grupe i romska zajednica, posebno žene i mladi koji žive u nepovoljnim uslovima.
Ciljevi aktivnosti	Pružanje podrške mladima u teškom socijalnom položaju, pružiti usmeravanje i obuku muškarcima i ženama kojima je to potrebno kako bi se integrisali u tržište rada i društveni život.
Opis koraka	<p>„Qendra Sociale Murialdo“ posluje u gradu Fjer (Albanija) i pruža sledeće usluge:</p> <p>1. Kursevi stručnog osposobljavanja - glavni kursevi su namijenjeni za mehaničare, kancelarijske pomoćnike, vodoinstalatore, varioce, grafičke dizajnere i električare.</p> <p>2. Radna praksa – po završetku kurseva, svim polaznicima se nudi prilika za praksu u gradu Fjer.</p> <p>3. Saradnja s lokalnim kompanijama i obrazovnim institucijama – QSM doseže do tržišta rada i lokalnim poslodavcima pruža mogućnost da učestvuju u programima prakse. Oni imaju ugovore sa raznim privatnim kompanijama u gradu Fjer, poput kompanija za proizvodnju tekstila, građevinskih kompanija, raznih mehaničarskih radnji, privatnih kompanija koje se bave grafikom ili sistemima ugradnje struje i solarnih panela. S druge strane, oni imaju dogovor sa Regionalnom direktoratom za preduniverzitetsko obrazovanje iz Fjera, Službom za uslovnu slobodu i Radnom kancelarijom u Fjeru kako bi proširili terenske usluge prema drugim NEET mladima koji su izvan okvira starosti 15-29 godina.</p>
Rezultati	IU 2020. godini, četvero mladih završilo je programe prakse i obezbijedilo stabilne ugovore o radu nakon stažiranja.
Dostupni izvori:	https://www.facebook.com/Qendra-Sociale-Murialdo-336990703059572

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	Džonatan centar za osnaživanje (Empowering Jonathan Centre) kroz socijalno preduzeće „Te Xhoni Café“
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd.	Djeca i mladi s Daunovim sindromom, autizmom i sličnim posebnim potrebama.
Ciljevi aktivnosti	Platforma za podršku i uključivanje mladih sa Daunovim sindromom u radni sistem kako bi im se pružila podrška da razviju sistem u kom se mogu osloniti jedni na druge.

Opis koraka	<p>Misija Jonathan centra je pružanje podrške djeci i mladima s Daunovim sindromom, autizmom i sličnim teškoćama u razvoju. Sve usluge koje se pružaju u Centru su besplatne za sve osjetljive grupe stanovništva. Finansijska održivost kao najveći izazov dovela je do potrebe za kreiranjem inovativnih i dodatnih usluga radi generisanja dodatnih sredstava Centra. U početku su počeli s izradom ramova, razglednica i drugih ukrasa koje korisnici Centra pripremaju u okviru svojih časova likovne terapije.</p> <p>Druga inicijativa bila je pokretanje socijalnog preduzeća „Te Kshoni Cafe“ kao platforme za podršku i uključivanje mladih s Daunovim sindromom u društvo i tržište rada. Kafić ima troje stalno zaposlenih, od kojih je jedan mladić sa Daunovim sindromom. Ovo socijalno preduzeće direktno služi zajednici ljudi s Daunovim sindromom (deci i mlađim odraslima) i njihovim porodicama. Pored toga, kafić služi kao platforma za podizanje svijesti o važnosti socijalne inkluzije kroz organizaciju različitih društvenih događaja za javnost (Dan dobrotvornih otvorenih vrata, Dan žena, Svjetski dan Daunovog sindroma, Karaoke večeri, itd.).</p>
Rezultati	<p>Jednaki pristup tržištu rada za osobe s Daunovim sindromom kao i postizanje finansijske nezavisnosti.</p> <p>Proširenje usluga podrške na korisnike Centra kroz prihode (povećan broj korisnika koji primaju terapije (s 53 korisnika u 2018. godini na 64 u 2019.) i imaju korist od besplatnih terapija i kurseva životnih vještina, što takođe doprinosi tome da se tih 17 mladih pojedinaca/ki oslanjaju jedni na druge.</p>
Dostupni izvori:	<p>http://www.downsyndromealbania.com/ https://partnersalbania.org/publication/social-enterprises-and-their-ecosystems-in-europe-country-fiche-albania/</p>
Tip aktivnosti	Pristup razvoja tržišnog sistema
	RisiAlbania - Partner za rast - Švajcarska agencija za razvoj i saradnju SDC u partnerstvu s Ministarstvom finansija i privrede, a aktivnost sprovodi Helvetas i Partneri Albanija za promene i razvoj
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi nezaposleni državljani Albanije od 15 do 29 godina.
Ciljevi aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Cilj ove inicijative bio je da mas-mediji postanu trajni pružaoci informacija o pitanjima zapošljavanja. Cilj medijske intervencije bio je: - Promjena na nivou medija - Promjena načina na koji mediji u Albaniji izvještavaju i pokrivaju pitanja koja se tiču zapošljavanja i karijerne orijentacije. - Promjena ponašanja na nivou publike - Promjena percepcije i ponašanja publike na tržištu rada, naročito mladih ljudi i njihovih roditelja. - Promjena na nivou zapošljavanja - Uticaj na zapošljavanje usmjeravanjem mladih žena i muškaraca da pronađu odgovarajući posao koji inače ne bi pronašli.

Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza sektora medija i medijskog sadržaja. - Prikupljanje najboljih međunarodnih i regionalnih praksi kvalitetnog informisanja o tržištu rada. - Radionice o komercijalnim aspektima izveštavanja usmjerenog na zapošljavanje. - Finansijska podrška inovativnim medijskim proizvodima koji se tiču zapošljavanja mladih. - Probna faza odabranih medijskih proizvoda. - Izgradnja kapaciteta medija za kvalitetno izvještavanje o sadržajima koji se tiču zapošljavanja mladih. - Grupa za osiguranje kvaliteta koju čine mladi. - Razvoj modula tercijarnog obrazovanja o izvještavanju i politikama tržišta rada.
Rezultati	<p>Tokom trajanja projekta emitovano je ukupno 6 medijskih proizvoda, koje je direktno podržala RisiAlbanija. Medijski proizvodi su se fokusirali na tržište rada, neki na preduzetnike, a neki su se ticali formalnog samozapošljavanja. Ovaj portfolio nije bio usmjeren samo na mlade, već i na njihove roditelje.</p> <p>Promjena na nivou medija – Sveukupno, ova vrsta podrške pokazala je snažne znakove održivosti proizvoda i tržišta.</p> <p>Promjena na nivou publike - Kao rezultat gledanja, slušanja ili čitanja medijskih proizvoda, istraživanje je pokazalo da ih gotovo 87% publike smatra korisnim ili veoma korisnim. 71% publike vjeruje da je promijenilo percepciju o poslovima i karijerama, a gotovo jedna trećina njih izjavila je da je to dovelo do promjene ponašanja u potrazi za zaposlenjem, čiji je ukupan uticaj među ženama i muškarcima bio skoro podjednak. Promjene u publici ticale su se pohađanja obuka kako bi se kreirale ove mogućnosti zapošljavanja, pokrenuo sopstveni biznis ili se prihvatili poslovi u sektorima koji se do tada nisu razmatrali.</p> <p>Promjena na nivou zapošljavanja- istraživanje sugeriše da su programi uticali na 71% ukupne publike. Kod 39% publike sadržaji su uticali na njihovo razumijevanje pitanja zapošljavanja, a 32% je promijenilo percepciju i ponašanje kao rezultat gledanja, slušanja ili čitanja medija usmjerenih na zapošljavanje.</p>
Dostupni izvori	<p>https://www.risialbania.al/?lang=en https://www.facebook.com/risial</p>

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	YAPS SERVIS ZA ČIŠĆENJE – Profesionalne usluge mladih Albanije (Youth Albania Professional Services)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi od 15 do 29 godina koji potiču iz marginalizovanih zajednica i ruralnih područja - siročad, Romi, Egipćani, ljudi s nepovoljnom finansijskom situacijom.
Ciljevi aktivnosti	Obezbijediti programe obuke i obrazovanja za mlade iz marginalizovanih zajednica. Kreirati mogućnosti za rad i omogućiti ulazak na tržište rada.
Opis koraka	„Profesionalne usluge mladih Albanije“ je prvo socijalno preduzeće u Tirani koje posluje u oblasti usluga isporuke, čišćenja i popravke . 90% kurira u YAPS-u čine osobe mlađe od 29 godina. U početku je YAPS pružao 600 usluga mesečno, a sada dostiže skoro 100.000 usluga mesečno, što uključuje usluge čišćenja stanova, kancelarija, poslovnih centara, pranje fotelja, kauča, sofa; pregledanje posebnih objekata i parketa, čišćenje i pranje svih vrsta tepiha, kauča i stolica, dezinfekciju, čišćenje novih zgrada i još mnogo toga. Pored toga, YAPS nudi poštanske usluge i postoji nekoliko vrsta usluga koje se pružaju na teritoriji Albanije, ali i šire. YAPS održava saradnju s javnim institucijama poput kancelarija biroa rada i Službom za uslovno oslobađanje s ciljem mapiranja NEET mladih i dopiranja do njih.
Rezultati	U posljednje 3 godine više od 250 mladih ljudi se zaposlilo u YAPS-u, a većina njih je u starosnoj grupi od 15 do 29 godina. YAPS trenutno zapošljava 112 mladih i svi su siročad, Romi, Egipćani ili ljudi koji imaju tešku finansijsku situaciju.
Dostupni izvori:	http://www.yaps.al/yaps/?lang=en

Tip aktivnosti	Program podrške OCD i socijalnim preduzećima
	EMBRACE – Preduzetnički modeli koji grade veze (Entrepreneurship Models Building Relations) i Kreativna privreda - Partneri Albanija za promenu i razvoj
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	OCD i socijalna preduzeća u Albaniji
Ciljevi aktivnosti	Doprinos razvoju socijalne ekonomije koja podstiče inkluzivni razvoj u zemlji kroz kreiranje uspešnih modela održivih socijalnih preduzeća u Albaniji.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Program izgradnje kapaciteta za OCD kako bi one pokrenule/ojačale inicijative povezane sa socijalnim preduzećima. - Finansijska podrška socijalnim preduzećima kako bi nastavila da unapređuju svoje poslovanje i doprinose zapošljavanju i društvenoj inkluziji grupa slabog imovinskog stanja. - Izloženost međunarodnim mrežama i mogućnostima za mobilnost i poslovni razvoj – albanska socijalna preduzeća upoznata su s mogućnostima za mobilnost i razvoj kompanija u raznim regionalnim mrežama.

Rezultati	<p>45 OCD je osnaženo da pokrenu i unaprijede svoje inicijative za socijalna preduzeća, od kojih su 15 omladinske organizacije usredsređene na zapošljavanje i osnaživanje mladih.</p> <p>15 socijalnih preduzeća je dobilo podršku za vođenje efikasnih preduzeća i doprinos zapošljavanju i socijalnoj inkluziji grupa slabog imovinskog stanja.</p> <p>Oko 46 osoba pronašlo je povremeno ili stalno zaposlenje i preko 100 osoba (nezaposlene mlade žene, žene u sukobu sa zakonom, nezaposleni mladi, mladi s Daunovim sindromom, mladi iz romske zajednice itd.) je integrisano u tržište rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kroz socijalna preduzeća uključeno je 1.494 direktnih korisnika, a 17 mladih je obučeno za obavljanje posla turističkog vodiča. - 302 dece i mladih osoba steklo je znanja o sportu i zdravoj hrani. - 20 žena, od kojih su neke mlade žene u sukobu s zakonom, obučeno je za izradu rukotvorina. - 150 žena je imalo koristi od besplatnih usluga. - Obučene su 92 žene iz ruralnih područja. - 200 majki je prošlo kroz edukaciju o zdravoj hrani. - 40 zanatlija je dobilo podršku u prodaji svojih proizvoda. - 17 mladih s Daunovim sindromom prošlo je kroz obuku za unaprjeđenje samostalnosti; - 5 žena iz siromašnijih porodica imalo je koristi od prenatalnih i postnatalnih usluga. - 110 mladih je bilo uključeno u aktivizam. - 25 siročadi i 8 starijih osoba imalo je koristi od zabavnih aktivnosti i posluženja hrane.
Dostupni izvori	https://partnersalbania.org/embrace-entrepreneurship-models-building-relations-and-creative-economy/

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	Pana nameštaj koji priča priču (Pana Storytelling Furniture)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Ugroženi mladi: siročad, migranti povratnici, mladi romske i egipatske nacionalnosti.
Ciljevi aktivnosti	Pana je socijalno i ekološko preduzeće koje proizvodi namještaj po meri ponovnom upotrebom drvenog otpada koji je već na tržištu, i zapošljava ljude iz marginalizovanih grupa.
Opis koraka	<p>Pana Storytelling Furniture je preduzeće koje je osnovano kao rezultat direktne podrške u okviru konkursa za inicijative socijalnog preduzetništva i zelenih ideja.</p> <p>Tržišni cilj kompanije Pana je dizajn namještaja i enterijera. Međutim, glavna razlika i dodatna vrijednost jeste u tome što ova kompanija posluje na ekološki prihvatljiv način jer proizvodnja podrazumijeva upotrebu otpadnog drveta iz srušenih domova, paleta i drugih izvora, a društvena misija je da zaposli i pruži mogućnosti ljudima koji su u nepovoljnom položaju - siročad, migranti povratnici, stariji radnici.</p>
Rezultati	Trenutno, Pana Storytelling Furniture ima 18 stalno zaposlenih, od kojih njih 12 pripada nekoj od ugroženih grupa stanovništva poput siročadi, nezaposlene omladine, emigranata povratnika, osoba sa invaliditetom ili pripadnika romske i egipatske zajednice.
Dostupni izvori	https://www.facebook.com/panaalbania

Primjeri dobre prakse TURSKA

Tip aktivnosti	Program razvoja vještina
	Udruženje Yeni Bir Lider - LEAD21 program stipendiranja
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi iz Turske uzrasta 18-25 godina.
Ciljevi aktivnosti	Poboljšanje liderskih vještina studenata koji su završili ili su još uvijek na osnovnim studijama.
Opis koraka	<p>LEAD21 program stipendiranja je jednogodišnji program razvoja liderstva koji priprema 21 studenta osnovnih studija koji imaju potencijal da budu lideri. Prihvatljivi kandidati su studenti osnovnih studija do 25 godina. Odabrani učesnici dobijaju mjesečnu naknadu tokom programa.</p> <p>Program se sastoji od 5 faza:</p> <p>1. Kamp za lidere - U prvoj fazi, predstavnici LEAD21 učestvuju u četvorodnevnom kampu liderstva. U ovom kampu se održavaju podsticajne sesije sa naučnim radnicima i poslovnim liderima u okviru vizije liderstva 21. veka.</p> <p>2. LEAD21 samit - Ova faza se sastoji od onlajn i oflajn aktivnosti kojima je cilj da pruže dodatnu vrednost „Putovanju ka liderstvu“ mladih. Na ovim sesijama održavaju se okrugli stolovi o viziji sa profesionalcima iz sveta biznisa. Aktivnosti umrežavanja se kreću od susreta sa različitim mladim profesionalcima do studija slučaja uz učešće predstavnika/ca institucija u kojima lideri rade.</p> <p>3. Razvojni kamp „Energize“ – Kamp služi kao kontrolna tačka za pregled i predstavljanje učesnika u procesu društvenog liderstva, kao i za kontakt sa drugim mladim ljudima i njihovo uključivanje u diskusije koje se tiču liderstva.</p> <p>4. Faza onlajn liderstva - Mladi ljudi pohađaju onlajn obuku za liderstvo, što pruža dodatnu vrednost njihovom poslovnom životu. Izvršni partner ove faze je Akademija Turkcell.</p> <p>5. Događaji s ciljem umrežavanja - U petoj fazi, mladi učestvuju u mjesečnim programima koji se sastoje od aktivnosti karakterističnih za poslovni svijet, kulturno-umjetničkih sastanaka i događaja s ciljem umrežavanja.</p> <p>Horizontalne aktivnosti programa su šestomjesečni mentorski i konsultativni proces i razvoj društveno odgovornih projekata.</p> <p>Mladima su omogućeni individualno mentorstvo i savjeti najviših rukovodilaca iz poslovnog svijeta i osnivača uspješnih novoosnovanih kompanija. Mladi učesnici razvijaju društveno odgovorne projekte značajne za njihove gradove i vode ih tokom šest mjeseci u skladu sa Putovanjem ka društvenom liderstvu i Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija. Nakon uspješnog završetka programa, učesnici postaju dio alumni zajednice i imaju kontinuiranu korist kroz različite podrške i ekosistem.</p>
Rezultati	<p>U periodu 2019-2020. godine organizovano je 9 programa praksi.</p> <p>U lokalnim zajednicama je sprovedeno 7 društveno odgovornih inicijativa, a jedno stalno radno mesto je otišlo u ruke mladih koji su učestvovali u projektu.</p>
Dostupni izvori:	https://yenibirlider.org/lead21/

Tip aktivnosti	Internship placement and first work experiences
	İlk Firsat (First Opportunity) - Esas Sosyal (Esas Social)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Young people- recent university graduates entering the labour market
Ciljevi aktivnosti	Pružanje jednakih mogućnosti mladim diplomcima i diplomkama u pronalaženju prvog radnog mjesta. Omogućavanje mladim ženama da razviju kompetencije i profesionalne mreže komunikacije, što će osnažiti početak njihove karijere.
Opis koraka	Program je osmišljen da mladim diplomcima pruži neophodne vještine za zapošljavanje i sticanje radnog iskustva. Stubovi programa su: - Jednogodišnji program rada u odabranim NVO - First Opportunity Academy - mogućnost da mladi ljudi razviju vještine 21. veka kroz obuke, mentorsku podršku i razne aktivnosti.
Rezultati	- 95 učesnika „Prve prilike“ imalo je priliku da stekne radno iskustvo u 22 nevladine organizacije. - Stopa zapošljavanja mladih ljudi koji su završili program u prva 3 meseca iznosila je 94%. - 60% od 95 učesnika počelo je da radi u prestižnim kompanijama iz privatnog sektora, a 40% u nevladinim organizacijama gde su stekli radno iskustvo. - Sprovedene su aktivnosti informisanja institucija privatnog sektora o mladima koji su dio Prve prilike. - CV-jevi učesnika dostavljeni su u više od 120 institucija koje su bitni korporativna podrška projekta u 2020. godini. - Intervjui. Skoro 40 institucija je dobilo specifične informacije, uzimajući u obzir prijave za zapošljavanje zasnovane na poziciji.
Dostupni izvori:	http://www.ilkfirsat.org/en

Tip aktivnosti	Radna praksa i prva radna iskustva
	Benim Geleceğim Gençlik Merkezi Projesi – Moja budućnost, projekat omladinskog centra
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi od 18 do 25 godina. (50% žena i 50% muškaraca, 20% turske i 80% sirijske nacionalnosti)
Ciljevi aktivnosti	Sprovođenje aktivnosti porodičnog savjetovanja i podrške osjetljivim porodicama u cilju sprječavanja dječjeg rada zapošljavanjem mladih; Podrška mladima da učestvuju u obuci za vještine zapošljivosti i steknu vještine traženja posla, pronalaženja posla i nastave poslovni život. Podrška pronalaženju registrovanih radnih mesta za mlade kroz tromjesečnu plaćenu praksu. Podrška mladim ljudima kroz osnovnu preduzetničku obuku. Omogućavanje mladim ljudima da započnu sopstveni posao kroz podršku njihovoj inicijativi početnim kapitalom.

Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovne obuke preduzetničkih vještina. - Iskustvo u zapošljavanju, pružanje informacija o studijama i porodično savetovanje. Podsticajna podrška u vidu tromjesečne prakse; - Obezbeđivanje sredstava za podršku preduzetništva grupama kojima je potrebna ekonomska podrška. - Podrška uključivanju imigrantskih grupa u lokalne vlasti (IŠKUR, opštinski portali za traženje posla, privatne agencije za zapošljavanje i onlajn platforme za karijeru). - Informacije o karijeri i kursevi za razvoj CV-ja. - Sticanje radnog iskustva za održivi poslovni život (zvanični intervjui, dobijanje radne dozvole, SSI unosi, potpisivanje ugovora o radu). - Sticanje znanja o radnom pravu i zakonima o radu u Turskoj. - Podržavanje održivog kontakta sirijske imigrantske grupe i lokalnih vlasti (učesće u opštinskim podružnicama kao članovi osoblja, pružanje organizacione podrške za uključivanje imigrantskih grupa u opštinsku podršku, kao dio opštinske vlasti, gdje će kreirati prezentacije biznis plana koji se tiče preduzetništva). - Pružanje stručnih i jezičkih kurseva i sertifikacija. - Pružanje dodatne podrške i pristupa radnom mjestu za mlade izbjeglice s invaliditetom.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Oko 300 mladih ljudi je pohađalo obuke o zapošljivosti i traženju posla. - Oko 300 mladih razvilo je svoje poslovne vještine započinjanja biznisa. - Mladima sa iskustvom dječjeg rada omogućen je pristup poslovima u sigurnim i formalnim uslovima. - Jedna mlada osoba kojoj je pružena podrška za razvoj vještina traženja posla, sopstvenim zalaganjem je uspjela da pronađe registrovano radno mjesto bez dodatnih podsticaja. - Žene kojima je potrebna ekonomska podrška, koje nastavljaju univerzitetsko obrazovanje ili brinu o svojim ukućanima, mladi ljudi koji iz različitih razloga ne mogu raditi puno radno vrijeme, dobili su šansu da pretvore svoje ideje o domaćoj proizvodnji ili poduhvatu u nešto profitabilno i time stvorili privredne resurse.
Dostupni izvori:	http://mudem.org/

Tip aktivnosti	Centar za karijerno vođenje i savjetovanje
	Çanakale Kancelarija za razvoj karijere i biznisa
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi od 15 do 29 godina, nezaposleni mladi koji su u procesu izbora posla i zanimanja.
Ciljevi aktivnosti	<p>Planiranje zapošljavanja i karijere za nezaposlene mlade osobe koje prvi put ulaze na tržište rada.</p> <p>Programi obuka iz vještina i zanimanja.</p> <p>Karijerno informisanje i vođenje.</p> <p>Podrška u traženju posla</p>

Opis koraka	<p>Sadržaj ovih kurseva definiše se prema potrebama i najtraženijim zanimanjima na tržištu rada. Ovi podaci se zasnivaju na Izveštaju o analizi tržišta rada Pokrajinske direkcije Agencije za rad i zapošljavanje mesta Çanakkale.</p> <p>Ponuđeni su sljedeći kursevi:</p> <p>Stručni kursevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KOSGEB obuka za primijenjeno preduzetništvo; - Obuka za prodaju i marketing; - Obuka osoblja zaduženog za čišćenje podova; - Obuka iz grnčarstva i pravljenja suvenira; bronza/srebro - Obuka za spasioca i pružaoca prve pomoći; - Obuka za pisanje projekata za poljoprivredne kredite i grantove. <p>Obuke sertifikovane of strane Ministarstva nacionalnog obrazovanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kurs održavanja i popravke računarskog sistema. - Kurs veb dizajna. - Kurs grafike i animacije. - Objektno orijentisano programiranje - obuka za razvoj i prilagođavanje Jave. - Dinamičko internet programiranje PHP razvoj i usaglašenost. - Obuka za razvoj i prilagođavanje mobilnog programiranja na Androidu. - Radionice ličnog razvoja. - Volontiranje i civilno društvo, timski rad i upravljanje vremenom. - Priprema projekata. - Ljudska prava i demokratija. - Dikcija i besjedništvo. - CV i intervjui za posao.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Sertifikovani stručni kursevi za 210 mladih. - Radionice ličnog razvoja za 320 mladih. - Sesije karijernog informisanja za srednjoškolce u 15 srednjih škola u centralnom okrugu Çanakkale. - Ukupno je 725 mladih pohađalo stručno usavršavanje, sertifikovane računarske kurseve i radionice ličnog razvoja.
Dostupni izvori	<p>https://www.kozagenclikdernegi.org/kariyer-is-gelistirme-ofisi/</p>

Tip aktivnosti	Aktivne mjere tržišta rada
	EKIP - Effective Women Job Platform - Carma /Jana
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mlade državljanke Turske i mlade Sirijke pod privremenom zaštitom koji žive u Istanbulu i imaju više od 18 godina.
Ciljevi aktivnosti	<p>Kreiranje održivih obrazaca zapošljavanja, istovremeno okupljajući mlade žene iz Sirije i Turske kroz model kooperative. Model kooperative daje pravo održavanja skupštine i ravnopravnog učešća. Glavni cilj kooperative je priprema zdravih, pouzdanih, inovativnih i sezonskih prehrambenih proizvoda.</p> <p>Oснаživanje žena kroz obuku, savjetovanje, aktivnosti, posjete, mentorstvo, istovremeno kreirajući održivi model finansiranja.</p> <p>Pružanje pravog radnog iskustva ženama učesnicama uz podršku profesionalnih koordinatora projekta i njihovo napredovanje u pogledu digitalne pismenosti i upravljanja procesom donošenja odluka.</p>
Opis koraka	<p>Aktivnosti projekta su podijeljene u dve glavne grupe:</p> <p>1. Aktivnosti za osnaživanje žena:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programi obuke za žene (finansijska pismenost, preduzetništvo, poslovno razmišljanje, upravljanje projektima Ecail, marketing, obuka o rodnoj ravnopravnosti). - Posjete i događaji (doručci, okupljanja, posjete farmama i fabrikama, sastanci s drugim partnerima iz prehrambene industrije) - Sastanci (žene se sastaju sa glavnim timom i zaposlenima kroz intervjuje za ažuriranje napretka i simulacije skupštine na kojima se žene sastaju. <p>2. Aktivnosti za održivi model zapošljavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne studije kooperative - Studije marketinga (aktivnosti degustacije pri opštinama i institucijama, studije marketinga, aktivnosti kreiranja vidljivosti, uz proizvode sa istaknutim natpisom o sadržaju.) - Dizajn proizvoda (proizvodnja 16 salata, bezbjednost hrane, hranljiva vrijednost itd. što je obrađeno s kuvarima i dijetetičarima.)
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Osnivanje i vođenje prehrambene kooperative od strane žena, učesnica programa obuke. - Prehrambena kooperativa proizvodi 16 vrsta zdravih salata - 4 vrste salata za svako godišnje doba i 3 sa sezonskim sastojcima. - 18 Sirijki i 3 žene iz Turske nastavljaju obuku. Njih 12 su zvanične partnerke kooperative. - Osnaživanje žena kroz pružanje finansijske stabilnosti porodicama žena koje su deo kooperative. - Kreiran je primjer dobre prakse i model zapošljavanja u okviru kog je zaposleno 12 žena. - Približno 300 ljudi je osnaženo u pogledu zapošljivosti. <p>Uspjeh ovog projekta donio je dodatnu podršku i nenovčanu podršku od strane lokalne opštine. Opština Küçükçekmece (u Istanbulu) obezbedila je prostor koji će se koristiti na neodređeno vrijeme.</p>
Dostupni izvori:	https://ekiplatformu.com/tr/hakkimizda/

Tip aktivnosti	Obuka za razvijanje veština zapošljivosti
	ŽENE - LIDERKE BUDUĆNOSTI - KAGİDER Udruženje žena preduzetnica Turske
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Young women between the ages of 20 and 25, who speak English, preferably university students or recent graduates;
Ciljevi aktivnosti	- Priprema mladih žena za poslovni život; - Povećanje kompetencija žena i proširenje profesionalne mreže komunikacije, kako bi se obezbijedio dodatni podsticaj početku njihove karijere i poslovnog života.
Opis koraka	- Četvorodnevna obuka iz oblasti ličnog razvoja, sektorskog znanja, dinamike poslovnog života i planiranja karijere; - Mentorska podrška u procesu traženja posla koju pružaju bivši studenti i treneri u skladu sa potrebama učesnica.
Rezultati	- Unaprjeđene vještine zapošljivosti mladih žena s fakultetskim obrazovanjem; - Mentorska podrška na daljinu i pristup alumni mreži; - Obezbijeđene dodatne informacije koje se odnose na karijeru, kao i dostupni resursi.
Dostupni izvori:	https://www.kagider.org/en/young-kagider/projects/lists/genc-kagider-projeler/women-leaders-of-the-future-project

Tip aktivnosti	Program obuke
	Akademija za omladinski rad - TOY Gençlik Derneği (Udruženje mladih TOY)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi uzrasta 18-30 godina koji žele profesionalno da rade u sektoru civilnog društva ili oni koji su spremni za tržište rada i potrebne su im dodatne vještine.
Ciljevi aktivnosti	Unapređenje obrazovnih, komunikacijskih i organizacionih kapaciteta i kompetencija mladih koji žele da rade u sektoru civilnog društva i postanu omladinski radnici.
Opis koraka	Akademija za omladinski rad osmišljena je da odgovori na sve veću potrebu za dodatnim resursima i izgradnjom kapaciteta u turskom civilnom društvu. Program Akademije kreiran je na osnovu procjene potreba i uvida zainteresovanih omladinskih organizacija. Akademija ima dvije glavne komponente: 1. Kampove za obuku - za unaprjeđenje teorijskog i praktičnog znanja i vještina. 2. Mentorski proces - mladi učesnici u procesu dobili su individualnu mentorsku podršku stručnjaka iz nevladinog sektora i omladinskih radnika/ca u vezi sa svim pitanjima iz sadržaja projekta. Ovakav vid mentorske podrške podržava i vršnjačko učenje i komunikaciju. Mladi učesnici imali su priliku da od mentora dobiju smjernice u pogledu svojih karijernih ciljeva i planova i da uspostave određene kontakte.
Dostupni izvori:	https://www.toygenclik.org/

Tip aktivnosti	Obuka za razvijanje veština zapošljivosti
	INGEV- Unaprijediti pristup prilikama za sticanje sredstava za život izbjeglica s invaliditetom
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Izbjeglice u Turskoj, sa posebnim fokusom na osobe s invaliditetom i mlade;
Ciljevi aktivnosti	Pružanje podrške pri zapošljavanju i samozapošljavanju osoba s invaliditetom iz reona Istanbula;
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Telefonski intervjui sa sirijskim izbjeglicama, a posebno osobama s invaliditetom, radi utvrđivanja kapaciteta; - Priprema individualnih planova karijere; - Razvoj jedinstvene platforme abledturkey.com (one-stop shop - „sve na jednom mestu“) čiji je cilj da pruži informacije i smjernice o službama za osobe s invaliditetom, zapošljavanju, službama za izbjeglice, kao i o preduzetništvu, sa sistemom mapa; - Karijerne obuke na temu pisanja CV-ja i pripreme za intervju za posao; - Stručno osposobljavanje za rad u korisničkoj službi, kao i za digitalne vještine (npr. MS Office) - Konsultantske usluge iz oblasti preduzetništva za zainteresovane kandidate; - Šema bespovratnih sredstava za podršku preduzetnicima koji imaju neki oblik invaliditeta ili preduzećima da među svoje zaposlene uključe više ljudi s invaliditetom.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikovano više od 300 izbjeglica (sirijskih i osoba s invaliditetom) koje su spremne da uđu na tržište rada; - Omogućeno karijerno savjetovanje, kao i podrška u kreiranju individualnih planova za 117 navedenih osoba koje su voljne da učestvuju u privrednom životu; - Blizu 150 osoba učestvovalo je na obukama za planiranje karijere; - Podrška i radna praksa u privatnom sektoru za 14 učesnika i podrška u započinjanju biznisa za 9 osoba. - Konsultantske usluge pružene su kroz više od 100 sesija za ljude koji žele da postanu preduzetnici - 5 kompanija dobilo je podršku u vidu granta.
Dostupni izvori:	

Tip aktivnosti	Obuka i stručna praksa
	Program obuke i stručne prakse kao priprema za prilagođavanje poslovnom životu u Turskoj - Udruženje Podrška životu
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi uzrasta 18-24 godine, turski državljani i Sirijci/ke pod privremenom zaštitom.
Ciljevi aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje vještina zapošljivosti mladih uzrasta 18-24 godine; - Vršnjačko učenje i dijeljenje iskustva; - Pristup prilikama za zaposlenje.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbjedivanje sertifikovanih obuka za razvoj vještina; - Izgradnja kapaciteta poslodavaca u pogledu integracije izbjegličke radne snage; - Program stručne prakse.
Rezultati	<p>Program je doprinio unaprjeđenju vještina zapošljivosti mladih korisnika/ca. Dostupnost i zajedničke aktivnosti turskih i sirijskih korisnika omogućili su otvorenu diskusiju i podizanje svijesti o preprekama i predrasudama sa kojima se svaka grupa suočava na tržištu rada. Poslodavci su osnaženi da bolje shvate nužnost integracije radne snage i uslove zakona o radu za zapošljavanje izbjeglica.</p> <p>Radno iskustvo stečeno kroz program stručne prakse obezbijedilo je mladima dodatna znanja i vještine i omogućilo stvaranje novih poslova i prihoda, a odatle i podršku domaćinstvima.</p>
Dostupni izvori:	

Tip aktivnosti	Obuka iz digitalnih vještina
	Udruženje Habitat – Dizajniraj svoju budućnost
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi uzrasta 18-30 godina
Ciljevi aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Korisnicima platforme za obuku www.geleceeginitasarla.com ponuditi priliku da unaprijede digitalne kompetencije, obogate socijalne vještine i uspješno traže poslove; - Unaprjeđenje socijalnih i digitalnih vještina tražilaca posla, kako bi se povećala njihova zapošljivost; - Podrška mladim volonterima/kama da uživo promoviraju sadržaje uz pomoć modela vršnjakog obrazovanja; - Podrška razvoju kapaciteta mladih, zajedno sa predavačima i mentorima.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Obuke za vještine 21. vijeka i razvijanje vještina zapošljivosti, - Obuka o upotrebi Microsoft Word programa za kreiranje digitalnog sadržaja i o upravljanju digitalnim sadržajem, - Obuke o upotrebi Microsoft alata u okruženju digitalne kancelarije; - Obuke iz digitalne pismenosti (rad na računaru, onlajn pristup informacijama, onlajn komunikacija, bezbjedno i odgovorno onlajn učešće); - Obuke za pripremu efektne prezentacije; - Obuke o upotrebi Microsoft Office paketa - osnovna obuka i manipulisanje podacima u Excelu. - Aktivnosti koje se tiču zapošljavanja mladih, zajedno s obukama u digitalnom okruženju.
Rezultati	U 2019. godini, obuka je obuhvatila oko 30.000 ljudi. Više od 350.000 ljudi učestvovalo je u ponuđenim aktivnostima u periodu od 2005-2010. godine.
Dostupni izvori:	

Primjeri dobre prakse SJEVERNA MAKEDONIJA

Tip aktivnosti	Pristup razvoja tržišnog sistema
	Obrazovanje za zaposlenje u Sjevernoj Makedoniji - Helvetas
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Nezaposleni mladi u cjelini, s posebnim fokusom na ranjive grupe poput Roma, osoba s invaliditetom, ljudi iz ruralnih područja i žena.
Ciljevi aktivnosti	Unaprjeđenje kvaliteta srednjeg stručnog obrazovanja i neformalnog stručnog obrazovanja (razvoj stručnih vještina - VSD); Zapošljavanje mladih ljudi, posebno žena, Roma, osoba s invaliditetom i drugih ranjivih grupa.
Opis koraka	<p>Radni pristup Programa je sistemski, pomoću pristupa razvoja tržišnog sistema (MSD). Kroz MSD pristup, Helvetas tim ne sprovodi aktivnosti direktno, već pruža podršku sistemskim akterima (u ovom slučaju: Ministarstvo prosvjete i nauke, Ministarstvo rada i socijalne politike, obrazovne institucije, privredne komore, razna udruženja) kroz ekspertizu i/ili finansijsku pomoć kako bi oni mogli da dostignu željene rezultate na konzistentan i inkluzivan način.</p> <p>Glavni saradnici obuhvataju državne institucije, organizacije civilnog društva (OCD), privredne komore, Swiss i međunarodne organizacije i institucije.</p> <p>Komponente programa su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podrška partnerima u obezbjeđivanju obuke o zapošljavanju, prilagođene potrebama tržišta; - Uspostavljanje partnerstava između srednjih stručnih škola i kompanija, kako bi obrazovni programi bili usklađeni s tržištem, a učenici/e imali priliku da razviju praktične veštine; - Unaprjeđenje aktivnih mjera tržišta rada kako bi one bile produktivnije u pogledu zapošljavanja, inkluzivnije i pristupačnije ranjivim grupama; - Unaprjeđenje zakonodavnog okvira kako bi razvoj stručnih vještina bio inkluzivniji i više tržišno orijentisan; - Unaprjeđenje kvaliteta praktične obuke u školama i uključenim kompanijama; - Promovisanje srednjeg stručnog obrazovanja i neformalnog obrazovanja kao prilika koje vode ka zaposlenju; - Kreiranje šema za povećanje finansiranja i bolju raspodjelu sredstava srednjim stručnim školama.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - 699 zaposlenih ljudi i 1.474 obučanih ljudi, od kojih 64% čine mladi, 50% žene, a 12,3% su pripadnici ranjivih grupa (Romi i osobe s invaliditetom); - „Opportunity Fund“, kao tržišno orijentisana i inkluzivna mera za zapošljavanje koju je testirao E4E@mk, sa stopom zapošljavanja od 41%, i koja je bila uključena u Operativni plan za 2020. godinu uz mehanizam plaćanja po učinku; - „Šemom garancija za mlade“ obezbijeđen je pristup aktivnim merama tržišta rada za 719 NEET mladih, od kojih je njih 469 iskoristilo te mogućnosti, a njih 397 dobilo isplativ posao, što je takođe uključeno u Operativni plan; - Oko 67 poslodavaca iz kompanija različitih veličina uključilo se u unaprjeđenje neformalnih obuka stručnih vještina kao i formalnih obuka stručnog obrazovanja i osposobljavanja. Održano je 55 obuka razvoja stručnih vještina prema zahtjevu tržišta; - 108 učenika, 10 škola za srednje stručno obrazovanje i osposobljavanje i 12 kompanija uključilo se u pilot program Ljetnje prakse stručnog obrazovanja i osposobljavanja kroz javno-privatna partnerstva, a 47 mentora iz kompanija je prošlo obuku kao preduslov za prijem učenika na Ljetnju praksu/Učenje kroz rad u kompanijama.

Dostupni izvori:	https://www.e4e.mk/en/home/?fbclid=IwAR0wCTgsEXyBhrnlc8eJqspMIWOJmNUHP-kc-vd5X-YRHHbjgkoUVNKC_NY
Tip aktivnosti	Obuka za razvijanje vještina zapošljivosti
	So-Vet - Socijalno preduzetništvo kao alternativa nezaposlenoj omladini - Fondacija Agro-centar za obrazovanje
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi, sa posebnim fokusom na NEET mlade
Ciljevi aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizovati i poboljšati stručno obrazovanje i osposobljavanje u pogledu socijalnog preduzetništva; - Obezbijediti djelotvornije i efikasnije kurseve iz socijalnog preduzetništva; - Povećanje učešća i podsticanje aktivnosti mladih u pogledu socijalnog preduzetništva; - Smanjenje nivoa pasivnosti koji je prisutan kod NEET grupa i smanjenje nivoa nezaposlenosti.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Mapiranje i analiza potreba za stručnim obrazovanjem i osposobljavanjem i socijalnim preduzetništvom u Sjevernoj Makedoniji; - Kreiranje kurikuluma i Priručnika za mlade preduzetnike - znanje i vještine za koje se očekuje da ih mladi steknu, standardi učenja ili ciljevi učenja koje je potrebno ispuniti; nastavne jedinice i lekcije koje predavači podučavaju; zadaci i projekti koji se daju učenicima; knjige, materijali, video materijali, prezentacije i literatura koja se koristi na kursu; kao i testovi, procjene i ostale metode koje se koriste za ocjenjivanje znanja učenika/ca; - Pilot program za mlade bez formalnih kvalifikacija i/ili bez radnog iskustva; - Razvoj e-learning platforme kursa (onlajn učenje).
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Izvještaj o analizi za svaku zemlju kako bi se odredila trenutna situacija u pogledu stručnog obrazovanja i osposobljavanja, kao i postojeći kursevi o socijalnom preduzetništvu. - Pripremljen kurikulum za mlade preduzetnike koji se tiče znanja i vještina koje je potrebno da nauče, standarda učenja ili ciljeva učenja koje je potrebno da ispune; nastavnih jedinica i lekcija koje predavači podučavaju; zadataka i projekata koji se daju učenicima; knjiga, materijala, video materijala, prezentacija i literature koji se koriste na kursu; kao i testova, procjena i ostalih metoda koje se koriste za ocjenjivanje znanja učenika. - Sprovođenje probnog programa Kurikuluma za mlade preduzetnike sa mladima bez formalnih kvalifikacija i/ili bez radnog iskustva. - Za potrebe ovog projekta razvijena je onlajn platforma kursa (e-learning), koji mladi nezaposleni mogu da pohađaju onlajn
Dostupni izvori:	https://athena.entre.gr/en/courses/social-entrepreneurship-for-young-unemployed

Tip aktivnosti	Razvoj vještina
	Startup fabrika - Legis
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi, migranti i izbjeglice
Ciljevi aktivnosti	Poboljšati mogućnosti za zapošljavanje, omladinsko preduzetništvo i razvoj karijere mladih.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje i sprovođenje obuke o izgradnji kapaciteta za socijalno preduzetništvo; - Razvoj i sprovođenje inicijativa iz oblasti socijalnog preduzetništva; - Obuka iz izgradnje kapaciteta za omladinske radnike;
Rezultati	<p>Učesnici su mogli da nauče kako da prođu kroz proces razvoja projekta socijalnog preduzetništva i razmotre različite korake tog procesa; da razumiju kako da realizuju projekte socijalnog preduzetništva i kako da ih učine relevantnim za potrebe mladih migranata i izbjeglica; da saznaju više o kontekstu socijalnog preduzetništva (teorija, koncepti, koraci, filozofija); razviju praktične vještine u kreiranju i sprovođenju projekata socijalnog preduzetništva.</p> <p>Ove aktivnosti su takođe podigle svijest o problemima koje doživljavaju mladi migranti i izbjeglice. Tokom realizacije projekta, omladinski radnici su upoznati sa neophodnim alatima kako bi pronašli inovativne načine rješavanja problema koji se tiču mladih migranata i izbjeglica, i obučeni su u pogledu relevantnih vještina o tome kako mogu da se nose sa socijalnim problemima mladih migranata i izbjeglica u svom društvu. Glavna aktivnost sastojala se od sedmodnevnog kursa sa 23 učesnika iz 8 zemalja koji je održan u Dojranu, Sjeverna Makedonija.</p>
Dostupni izvori:	http://www.legis.mk/news/2755/start-up-factory

Tip aktivnosti	Razvoj vještina
	MladiHub digitalna omladina - Nacionalni savjet mladih Makedonije
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi u cjelini, a posebno NEET mladi u Severnoj Makedoniji
Ciljevi aktivnosti	Obezbijediti mladima pristup obukama iz digitalnih i poslovnih veština u zamjenu za rad u zajednici.
Opis koraka	<p>Obezbjediavanje obuka, poput: MS Office, nauka o podacima, front-end web developer, testiranje softvera, prodaja i vještine prodaje, vještine komunikacije, upravljanje projektima, Adobe Photoshop, digitalni marketing itd.</p> <p>Rad u zajednici, poput: priprema i raspodela obroka za socijalno ranjive kategorije, čišćenje i pošumljavanje javnih prostora, pisanje i uređivanje Wikipedia članaka na makedonskom jeziku, pravljenje i donacija zaštitnih maski, pružanje podrške neprofitnim organizacijama u vezi sa logistikom organizacije događaja, dizajnom, veb sajtovima, prevodima i sl, briga o napuštenim životinjama, itd.</p>
Rezultati	<p>Gotovo 900 mladih ljudi imalo je priliku da razvije svoje poslovne i digitalne vještine i uključi se u aktivnosti rada u zajednici;</p> <p>Osnaživanje mladih ljudi u pogledu značaja rada u zajednici;</p> <p>Osnažavanje međusektorske saradnje javnih institucija i organizacija civilnog društva.</p>
Dostupni izvori:	http://www.nms.org.mk/mladihub-digital-youth/?lang=en

Tip aktivnosti	Karijerno vođenje i savjetovanje
	Unaprjeđenje vještina zapošljivosti ranjivih grupa u Prilepu
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi u cjelini, posebno romska omladina
Ciljevi aktivnosti	Unaprijediti kompetencije zapošljivosti ranjivih grupa, s fokusom na Rome i Romkinje..
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Terenski sastanci s ciljnim grupama; - Obuka osoblja za primjenu ACCEDER metodologije; - Inicijalne individualne sesije i procjena individualnih kapaciteta zapošljivosti; - Vođenje i savjetovanje u pogledu zaposlenja i karijere; - Razvoj programa obuke koje prati program mentorstva; prilike za zaposlenje i praćenje napretka na radnom mestu.
Rezultati	Glavni rezultati između ostalog uključuju i da su ranjive kategorije prepoznale ACCEDER metodologiju kao priliku da unaprijede svoju zapošljivost. Znanje i vještine mladih Roma (nižeg obrazovanja) unaprijeđeni su, i oni su uspješno integrisani na tržište rada. Konačno, uvedeno je novo strateško partnerstvo s privatnim poslovnim sektorom, što je povećalo prilike za zaposlenje mladih Roma i Romkinja
Dostupni izvori:	https://www.sega.org.mk/mk/about-us/projects/item/108-enhancing-employability-skills-of-vulnerable-groups-in

Tip aktivnosti	Program obuke
	Centar za aktivizam mladih KRIK u partnerstvu s Udruženjem izviđača Makedonije
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi u cjelini, s posebnim fokusom na mlade s invaliditetom, kao grupom koja se suočava s visokom stopom nezaposlenosti.
Ciljevi aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Njegovanje inkluzije djece s invaliditetom i njihovih vršnjaka; - Pružanje prostora za zajedničke aktivnosti djece s invaliditetom i djece tipičnog razvoja kroz neformalno obrazovanje; - Unaprjeđenje socijalnih vještina djece sa invaliditetom za buduće mogućnosti posla.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje i realizacija programa obuke za mlade o vještinama zapošljivosti; - Organizacija kampova za mlade na otvorenom;
Rezultati	Djeci je obezbijeđeno 10 programa za mlade kako bi unaprijedili vještine zapošljivosti, proveli vrijeme u inkluzivnom okruženju za učenje i povezali se sa vršnjacima.
Dostupni izvori:	http://krik.org.mk/wp-content/uploads/2018/05/Publication-See-You-Watching-Me.pdf

Tip aktivnosti	Obuka iz vještina zapošljivosti
	Program zapošljavanja mladih „Career High Start“
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi u cjelini, kao i pripadnici romske zajednice starosti od 15 do 18 godina
Ciljevi aktivnosti	Smanjenje nezaposlenosti kroz omogućavanje kompanijama da dopru do mladih ljudi, obezbijede im dodatno znanje i uključe ih kao radnu snagu; Obezbeđivanje podrške mladim ljudima da prevaziđu prepreke ka zapošljavanju tako što će im se omogućiti prilike za sticanje vještina, iskustva i mogućnosti da naprave prvi uspješan korak u karijeri.
Opis koraka	Kreiranje i realizacija dva potprograma zapošljavanja. Spremni za posao (Ready for Work) – Obrazovanje osoba starosti od 17-29 godina kroz direktan kontakt s poslodavcima i simulaciju realnih situacija traženja posla; Ciljamo više (We Aim Higher) - Mentorska podrška kompanija namijenjena učenicima srednjih škola iz romske zajednice čiji je cilj da pomogne i olakša djelotvornu i jednostavnu tranziciju ka zaposlenju ili nastavak obrazovanja.
Dostupni izvori:	http://konekt.org.mk/en/klub-na-odgovorni-biznisi/programi/programa-za-mladinsko-vrabetovanje/

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	„Lice u Lice“ ulične novine za održivi razvoj - Udruženje za istraživanje, komunikacije i razvoj „Public“, Skoplje
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Nezaposleni u cjelini, Romi, osobe s invaliditetom, osobe iz ruralnih područja, ranjive grupe građana, ljudi koji su nedavno postali beskućnici i samohrani roditelji.
Ciljevi aktivnosti	Ekonomsko i socijalno osnaživanje ranjivih grupa građana i građanki kroz mentorstvo i radno angažovanje; Osnaživanje zajednice (zainteresovanih strana) u pogledu važnih socijalnih pitanja koja se odnose na održivi razvoj
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Socijalno mentorstvo za ranjive grupe građana; - Individualna obuka i različite vrste obuka (meke vještine, motivacija, učenje jezika, itd); - Kreativni kružooci za kreiranje kampanja i sadržaja za „Lice u Lice“ koje uključuje i zainteresovane strane.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Radno angažovanje za više od 40 prodavaca, 4 osobe zaposlene u prodaji (trenutno je 1 zaposlena u lokalnoj organizaciji, a 1 u kompaniji); - 43 publikacije (do januara 2021) koje podižu svijest javnosti o važnim socijalnim pitanjima; - Razvijena digitalna platforma i novi modeli prodaje i inkluzije ranjivih grupa u onlajn prodaju. - Više od 500.000 ljudi (na socijalnim mrežama i oflajn) je uključeno i obaviješteno kroz javne kampanje o obrazovanju, socijalnoj ekonomiji, ruralnom i regionalnom razvoju, ekologiji i ljudskim pravima. <p>Ovaj projekat zavisi od širokog spektra ljudskih resursa - socijalnih radnika, psihologa, mentora, digitalnih promotera, uredničkog tima, prodaje i marketinga, partnerstava sa poslovnim sektorom kroz izgradnju tima i specijalista za komunikaciju. Glavni saradnici na projektu su državne institucije, organizacije civilnog društva, preduzeća, donatori i agencije za razvoj.</p>
Dostupni izvori:	https://licevlice.mk/?fbclid=IwAR2AZ3S8VpaUeGg9UF6kvScCbXmi9dkJu8Oiy01fHA-Fi9x5sVQxIDsvDOOY

Primjeri dobre prakse CRNA GORA

Tip aktivnosti	Informacije o karijeri i preduzetničko učenje
	Korak ka biznisu - Unija mladih preduzetnika Crne Gore
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi (do 30 godina starosti) koji žive u Crnoj Gori, nezaposleni su i iskazali su želju za samozapošljavanjem.
Ciljevi aktivnosti	Upoznati mlade nezaposlene ljude koji se interesuju za preduzetništvo s finansijskim i nefinansijskim mehanizmima podrške startap poslovanju.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje saradnje s opštinama širom Crne Gore - škole, fakulteti, jedinice lokalne samouprave, organizacije koje se bave omladinom, omladinski klubovi; - Organizacija dana karijernog informisanja; - Program preduzetničkog mentorstva za zainteresovane mlade ljude;
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - U 9 crnogorskih opština (sjever, centralno područje, jug) organizovano je 9 događaja karijernog informisanja koje je posjetilo 230 mladih ljudi kako bi se upoznali sa radom UMPCG, projektom i ciljevima projekta. - Finansijska podrška polaznicima mentorskog programa kako bi njihovo pohađanje programa teklo neometano. - 70 mladih ljudi bilo je dio mentorskog programa; - 5 polaznika mentorskog programa osnovalo je kompanije tako postavši članovi zajednice mladih preduzetnika – od tih 5 preduzeća, jedna kompanija zaposlila je 3 osobe tokom krizne godine, uz pomoć grantova i subvencija.
Dostupni izvori:	
Tip aktivnosti	Karijerno vođenje i usluge savjetovanja
	Karijerno obrazovanje i zapošljavanje mladih - NVO Naša akcija
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi ljudi uzrasta 15-22 godine, iz socijalno ugroženih slojeva društva i najčešće iz porodica sa jednim roditeljem.
Ciljevi aktivnosti	Obezbjediavanje karijernog vođenja i usluga savjetovanja mladima iz ugroženih sredina;
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Pružanje karijernih informacija; - Radionice profesionalnog razvoja na temu pisanja efektnog CV-ja, pripreme za intervju; upravljanja vremenom i ličnim finansijama. - Aktivnosti u zajednici i volonterski rad usmjereni na izgradnju vještina: empatije, samostalnog života, timskog rada, kreativnosti, prilagođavanja, kritičkog mišljenja, rješavanja problema, kvalitetne komunikacije i liderstva; - Radionice na temu ličnih planova za razvoj liderstva i strateškog planiranja;
Rezultati	Od ukupno 130 mladih ljudi koji godišnje prođu kroz radionice, obuke i volonterske aktivnosti NVO Naša akcija, manje od 8% njih je nezaposleno od početka programa i/ili je odustalo od daljeg karijernog ili obrazovnog napredovanja.
Dostupni izvori:	

Tip aktivnosti	Razvoj vještina i radno iskustvo
	Klikni i (pro)radi (Press to Work) - Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (AYDM)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Nezaposlene osobe s invaliditetom (OSI)
Ciljevi aktivnosti	Poboljšanje prilika za zapošljavanje osoba s invaliditetom u Crnoj Gori;
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Karijerne informacije „Servis za zapošljavanje“ - informisanje, povezivanje s poslodavcima, pružanje pravnih saveta iz oblasti rada i zapošljavanja, konsultacije i smjernice za ostvarivanje i zaštitu prava iz ove oblasti; - Obuka odabranih OSI za rad na specifičnim poslovima kroz razvijanje vještina zapošljivosti koje obuhvataju osnovnu i naprednu obuku rada na računaru, obuku iz oblasti odnosa sa javnošću i marketinga; - Organizacija petomjesečnog programa zaposlenja za 6 OSI; - Program mentorske podrške; - Praćenje, evaluacija i edukativne aktivnosti u okviru programa zaposlenja;
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje socijalne isključenosti za najmanje 6 osoba s invaliditetom kroz učestovanje u pripremi za zaposlenje; - Kvalitetna prilika za zaposlenje za 6 OSI tokom perioda od 5 meseci; - Kreiranje najmanje 3 nova posla za OSI; - Informisanje najmanje 2.000 poslodavaca o važnosti zapošljavanja OSI i podizanje svesti porodica, donosioca odluka i opšte javnosti o benefitima OSI.
Dostupni izvori:	

Tip aktivnosti	Edukativni izvori
	Inovacija i ja - BIOM - Organizacija za unaprjeđenje poslovanja Crne Gore
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi ljudi koji žele da zakorače u svijet poslovnih izazova.
Ciljevi aktivnosti	Unaprijediti dostupnost kvalitetnih informacija i iskustava o poslovnim prilikama u 21. veku.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Podrška YouTube kanalu organizacije BIOM (snimljen u saradnji sa Studentskim poslovnim centrom pri Univerzitetu u Donjoj Gorici) - Priprema i objavljivanje obrazovnih emisija - e-Misija - u vezi sa inovacijama i inovativnim aktivnostima u Crnoj Gori; - Omogućiti dostupnost većeg broja resursa o poslovnim prilikama za mlade ljude.
Rezultati	YouTube kanal organizacije BIOM sadrži 5 eMisija koje su posvećene mladim ljudima i informišu ih o poslovnim prilikama digitalnog doba. Ovim projektom realizovana je produkcija 5 edukativnih video materijala u saradnji sa Univerzitetom u Donjoj Gorici i organizacijom Studentski poslovni centar.
Dostupni izvori:	https://www.youtube.com/watch?v=sCFv18qog-Q

Tip aktivnosti	Program neformalnog učenja
	Nagrada za socijalni uticaj Crne Gore - Centar za ekonomski prosperitet i slobodu - CEPS
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi ljudi koji žele da rade na rješavanju socijalnih izazova/problema u zajednici: 1) Budući „kreatori promjena“ kao zaposleni u privatnom/javnom sektoru u kojem će biti nosioci inovacija (obrazovanje, ekologija, ruralni razvoj, inkluzija, smanjenje nezaposlenosti, itd); 2) Budući preduzetnici koji žele da započnu sopstveni biznis. Krajnji korisnici projekta su mladi ljudi starosti od 14 do 30 godina koji su voljni da doprinesu socijalnoj promjeni i budu dio razvoja socijalnog preduzetništva u zemlji i svetu.
Ciljevi aktivnosti	Razvoj vještina mladih i podsticaj kulture inovacije kod mladih u Crnoj Gori.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Promotivne kampanje; - Organizacija radionica na teme: generisanja ideja, kreiranja uticaja i uspješnog pisanja predloga projekata; - Takmičenje u inovativnim projektnim idejama mladih; - Proces inkubacije – odabranim prijavljenim kandidatima dodijeljeni su mentori sa kojima tokom dvomjesečnog perioda rade na razvoju poslovnog modela i pripremaju se za završno takmičenje. - Boot camp, intenzivna obuka odabranih timova; - Mentorski proces sa SIA timom; - Glasanje u zajednici (onlajn glasanje); - Novčane i nenovčane nagrade za najbolje ideje i timove.
Rezultati	Svaki pobjednički tim dobija nagradu u iznosu od 1.500 evra, koje finansira Erste Bank, kao i mentorske savjete za dalji razvoj i sprovođenje poslovnih ideja i učestvovanje na Međunarodnom SIA samitu. U Crnoj Gori je nominovano preko 40 inovativnih projekata; 10 projektnih timova ušlo je u proces inkubacije;
Dostupni izvori:	https://www.facebook.com/socialimpactawardevents/ https://www.facebook.com/socialimpactaward

Tip aktivnosti	Obuka iz veština zapošljivosti
	OsnažiME (EmpowerMe) - NVO Omladinski klub Berane
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mlade žene (17-24 godina) sa severa Crne Gore.
Ciljevi aktivnosti	Osnažiti mlade žene (17-25 godina) iz 6 opština sa severa Crne Gore da prepoznaju svoj poslovni potencijal i pružiti im vođstvo u budućem razvoju karijere.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje mješovitog onlajn obrazovnog kursa za osnaživanje žena; - Kurs je osmišljen tako da pokrije osnovni okvir veština zapošljivosti, preduzetništva, komunikacije, sticanje znanja o sebi, pisanje projekata i dijeljenje pozitivnih primjera iz prakse.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Pripremljeno i izvedeno 46 onlajn obuka u formi radionica/vebinara za više od 800 mladih žena. - Razvijen informativni vebisajt za karijerne informacije za mlade o potencijalnim poslovnim prilikama. - Uspostavljena saradnja sa opštinama Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Pljevlja, Plav, Rožaje, Mojkovac, i javnim institucijama, Ministarstvom sporta i omladine, Ministarstvom prosvjete, Unijom učenika srednjih škola Crne Gore, Unijom preduzetnika Crne Gore.
Dostupni izvori:	

Tip aktivnosti	Razvoj vještina
	„Unaprjeđenje IKT i poslovnih vještina romske populacije za tržište rada“ - Centar za obuku i edukaciju i Romska organizacija mladih Koračajte sa nama – Phiren Amenca
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi iz romskih i egipatskih zajednica u Podgorici.
Ciljevi aktivnosti	Unaprjeđenje vještina romske populacije za tržište rada i poboljšanje kompetencija i konkurentnosti na tržištu rada u zemlji i na evropskom tržištu rada.
Opis koraka	Dva programa obuke realizovana kroz 36 radionica: <ul style="list-style-type: none"> - Organizacione vještine i organizaciono upravljanje; - Rad na računaru u skladu sa evropskim standardima;
Rezultati	Realizovano 36 radionica za 9 predstavnika romske i egipatske zajednice. Obezbeđivanje sertifikata – učesnici su polagali TEST vještina u sertifikovanom testnom centru - Chikom.
Dostupni izvori:	

Primjeri dobre prakse SRBIJA

Tip aktivnosti	Karijerno vođenje i savjetovanje
	Jaki mladi – Održiva socijalna inkluzija i ekonomska podrška mladima u riziku - SOS – Dječija sela Srbija, NALED, SAE i Centar za socijalni rad
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi u riziku - mladi starosti između 16 i 24 godine iz socijalno i ekonomski ranjivih grupa u Beogradu.
Ciljevi aktivnosti	Održivo unaprjeđenje socijalnog i ekonomskog položaja mladih iz socijalno i ekonomski ranjivih grupa u Beogradu.
Opis koraka	Sveobuhvatni program ekonomskog osnaživanja mladih iz ranjivih porodica. Centar za razvoj karijere za socijalno-ekonomsko učestvovanje, uz sveobuhvatni portfolio karijernih usluga i psiho-socijalne podrške, poput: <ul style="list-style-type: none"> - Stručnih obuka za povećanje stope zapošljavanja; - Obuka za biznis startape; - Programa stručne prakse u organizacijama civilnog društva; - Dostupnih grantova za biznis startap; - Kurseva jezika; - Kurseva rada na računaru; - Vozačke obuka za B kategoriju vozila; - Prakse ili obuke kod poslodavaca; - Računarske učionice (9 računara, štampač i skener) - Prostora za mlade (za njihove sastanke, druženje, kreativne radionice i slično).
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Više od 300 mladih u riziku, aktivnih članova i korisnika usluga Centra; - Proba i licenciranje novih ponuda podrške kako bi se ispunile specifične socijalne i ekonomske potrebe mladih; - Unaprijeđena zapošljivost mladih iz socijalno i ekonomski ranjivih grupa; - Osnaživanje profesionalnog razvoja mladih kako bi se podržala njihova samostalnost i podstaklo uključivanje mladih u civilno društvo.
Dostupni izvori:	https://sos-decijasela.rs/en/our-programs/program-strong-young-people-social-inclusion-and-economic-sustainability-of-young-people-in-risk/

Tip aktivnosti	Radna praksa
	Lokalna partnerstva za zapošljavanje mladih - obrazovanje usklađeno s potrebama kompanija - Razvojni biznis centar Kragujevac, Politehnička škola i predstavnici ključnih kompanija u sektoru prerade metala iz Kragujevca
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi iz stručnih škola, mladi zainteresovani za poslove u sektoru prerade metala.
Ciljevi aktivnosti	Pilot inovativni model zapošljavanja mladih i usklađivanje obrazovnih profila s potrebama tržišta rada.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje saradnje između RBC, stručne politehničke škole i poslovne zajednice u Kragujevcu; - Kreiranje tromjesečnog plaćenog programa radne prakse za mlade u odabranim kompanijama; - Obezbeđivanje mentorstva tokom cijelog programa radne prakse; - Dodatni alati za profesionalni razvoj; - Razvoj novih obrazovnih profila u industriji obrade metala: tehničar za kompjutersko upravljanje i tehničar za kompjutersko konstruisanje.

Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - 90% uključenih mladih koji su završili radnu praksu obezbijedilo je poslove u odabranim kompanijama; - Poboljšana obrazovna ponuda u stručnim školama na osnovu potreba tržišta rada uz kreiranje novih obrazovnih profila.
Dostupni izvori:	http://rbcentar.org/sr_RS/nasi-projekti/

Tip aktivnosti	Radna praksa i promjena javnih politika
	Radna praksa za mlade s invaliditetom u Beogradu - Forum mladih sa invaliditetom
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi s invaliditetom spremni za stupanje na tržište rada;
Ciljevi aktivnosti	Smanjenje jaza između poslodavaca i mladih s invaliditetom kako bi se poboljšala zapošljivost mladih s invaliditetom i olakšao proces zapošljavanja za obje strane.
Opis koraka	<p>Centralno pitanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, uključujući mlade, jeste predrasuda poslodavca o zapošljavanju ove populacije, i dugoročna neaktivnost osoba s invaliditetom u pronalaženju posla. Štaviše, mala i srednja preduzeća imaju dodatne teškoće u zapošljavanju osoba s invaliditetom uslijed nedovoljnih resursa i postupaka za podršku u radu s mladima s invaliditetom.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj inkluzivnih postupaka zapošljavanja; - Program izgradnje kapaciteta za potencijalne poslodavce o inkluzivnom radnom okruženju, komunikaciji s mladima s invaliditetom, prilagođavanju radnog mjesta ovoj ciljnoj grupi uzimajući u obzir stepen njihovog invaliditeta i spremnost za zapošljavanje, itd. - Pripremni programi za mlade o profilu poslodavca, korporativnoj kulturi, radnom mestu; - Pilot program tromjesečne radne prakse u odabranim kompanijama; - Razvoj Priručnika za primjenu inkluzivnih postupaka za savjetnike/ce Nacionalne službe za zapošljavanje kako bi se olakšalo zapošljavanje mladih s invaliditetom;
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Preko 80% poslodavaca potvrdilo je spremnost da zaposli mlade s invaliditetom, nakon njihovog završetka programa radne prakse; - 50% učesnika zaposleno je nakon pohađanja programa u kompanijama u kojima su završili radnu praksu.
Dostupni izvori:	https://fmi.rs/?page_id=2506

Tip aktivnosti	Integrirane inovativne usluge zapošljavanja i preduzetništva
	Multisektorsko partnerstvo u Leskovcu - Evropski pokret u Srbiji - Leskovac (EMinS)
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi uzrasta od 15 do 30 godina iz Leskovca
Ciljevi aktivnosti	Testiranje novog integrisanog pristupa partnerstva za pružanje usluga mladima u Leskovcu.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje i proba sistema integrirane usluge („sve na jednom mjestu“) za mlade preduzetnike, i drugog sistema za radne prakse; - Procjena kapaciteta mladih i odabir odgovarajućeg programa; - Razvoj individualnih biznis planova; - Psihološka podrška mladima; - Mentorska podrška koju pružaju poslovni partneri u oba programa.

3 Public_Policy_Testing_Innovative_Approaches_to_Youth_Employment: http://socijalnouklucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2020/04/Public_Policy_Testing_Innovative_Approaches_to_Youth_Employment.pdf accessed: Febr.22 2020.

Rezultati	<p>Model zapošljavanja mladih koji je testiran u Leskovcu pokazao je da je civilni sektor veoma važan u promovisanju međusektorske saradnje (javni, privatni, akademski i civilni sektori).</p> <p>Preduzetnički program zahtijeva obezbjeđivanje paketa usluga za mlade kako bi on bio održiv i nakon završetka programa. Ovo znači da su mladima, pored pružanja podrške da razviju svoj biznis plan, potrebni i podrška u rješavanju pravnih i finansijskih obaveza u ulozi preduzetnika, psihološka podrška i osnaživanje, mentorska podrška u poslovanju, poresko oslobođenje u prvoj godini poslovanja, kao i veća sredstva za započinjanje biznisa.</p> <p>Program radne prakse dokazao se kao privlačniji za mlade u poređenju s preduzetničkim programom zato što je plaćen, što ukazuje na to da se mladi ljudi i dalje odlučuju za sigurniju opciju. U slučaju ovog modela, skoro 20% učesnika osnovalo je sopstveni biznis (od kojih su 60% žene). Dvije trećine njih dalo je ocjenu da im je ovaj model „pružio snažnu podršku za neophodne preduzetničke kompetencije“.</p>
Dostupni izvori:	http://epusles.org/

Tip aktivnosti	Podrška mladim poljoprivrednicima kroz mentorstvo i grantove
	Osnaživanje mladih poljoprivrednika – Fondacija Ana i Vlade Divac
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Studenti završne godine srednje poljoprivredne škole u Požegi
Ciljevi aktivnosti	Pružanje podrške i podsticaja mladima koji žive u ruralnim područjima da razviju biznis u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane.
Opis koraka	<ul style="list-style-type: none"> - Sveobuhvatni obrazovni program za mlade učenike srednje škole o potencijalima razvoja poslovanja koje se odnosi na poljoprivredu i proizvodnju hrane; - Tehnička i mentorska podrška razvoju individualnih biznis planova; - Razvoj poslovnih ideja; - Finansijska podrška izabranim poslovnim idejama za dalji razvoj porodičnih domaćinstava - prosečna vrednost granta iznosi 1.500 eura i personalizovana je za svakog korisnika; - Posjete u svrhu praćenja i dodatne savjetodavne usluge planirane su za sve korisnike projekta koji su odabrani za dobijanje granta;
Rezultati	Tokom prethodnih godina, više od 250 mladih poljoprivrednika bilo je uključeno u projekat, a njih 69 dobilo je grantove čija ukupna vrednost premašuje 10.000.000 dinara
Dostupni izvori:	https://www.divac.com/Economic-Empowerment-and-Promoting-Employment/2710/EMPOWERING-YOUNG-FARMERS.shtml

Tip aktivnosti	Socijalno preduzeće
	<i>The StreetUp Coffeeshouse</i> – Centar za integraciju mladih
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi Romi i romska deca koji žive ili rade na ulici - nekadašnji korisnici Svratišta, starosti od 16 do 19 godina, koji su napustili školu zbog prekinute podrške i koji nisu u mogućnosti da pronađu zaposlenje.
Ciljevi aktivnosti	Mladima u nepovoljnom položaju obezbijediti pristup tržištu rada; Kreirati perspektivu pristojnog posla i pouzdanog poslovnog puta za mlade Rome i Romkinje.
Opis koraka	<p>CAFE BAR 16 je socijalno preduzeće, osnovano na inicijativu Centra za integraciju mladih kako bi se proširila podrška koja se pruža deci koja žive i/ili rade na ulici.</p> <p>Ovaj model primjenjuje inovativne prakse i kombinuje usluge Centra za integraciju mladih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terenske posjete i mapiranje mladih u riziku - Psiho-socijalna podrška korisnicima; - Integrisana podrška i pristup drugim institucionalnim mehanizmima, podrška tokom tog procesa; - Program zapošljavanja – program obuke, praćen radnom praksom i formalnim pristupom tržištu rada kroz integraciju u Café bar 16. <p>Café Bar 16 osmišljen je da obezbijedi socijalnu inkluziju mladih u riziku, omogući im interakciju s većinskom populacijom, a kroz radno angažovanje kreira prilike za pristojan život.</p>
Rezultati	Više od 30 mladih s ulice podržano je kroz program Podrške zapošljavanju; oni su unaprijedili svoja znanja i vještine i stekli svoj prvi, formalni posao u Café baru 16 i drugim partnerskim barovima i restoranima
Dostupni izvori:	https://cim.org.rs/en/programs/

Tip aktivnosti	Stručna praksa
	Deli stručna praksa - Deli - Prostor za kreativno delovanje
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Studenti završnih godina studija; učenici srednjih škola tokom raspusta.
Ciljevi aktivnosti	Obezbijediti mladima koji su još uvijek dio formalnog obrazovnog sistema prilike za prvo zaposlenje.
Opis koraka	Program stručne prakse obuhvata plaćeno tromjesečno radno iskustvo u prostoru Deli. Svakom polazniku prakse dodeljuje se mentor, jedan od zakupaca prostora Deli – preduzetnik koji je zakupio prostor i razvija svoje poslovne inicijative.
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - 24 mladih učestvovalo je u programu Deli stručne prakse; - 17 od njih 24 pronašlo je zaposlenje po završetku stručne prakse. <p>Deli - Prostor za kreativno djelovanje ocijenjen je kao kreativni centar čiji se uticaj ne ograničava samo na Niš, već na celu južnu Srbiju. Za protekle tri godine, više od 40 preduzetnika prošlo je kroz prostor Deli , a njih 12 je registrovalo kompaniju.</p>
Dostupni izvori:	https://deli.rs/

Tip aktivnosti	Integrirane usluge za NEET
	Lokalni Community hab - Beogradski centar za ljudska prava
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Razne NEET podgrupe u lokalnim zajednicama u Srbiji
Ciljevi aktivnosti	Unaprijediti mogućnosti za zapošljivost NEET populacije
Opis koraka	<p>Zasnovani na načelima uljučenosti u zajednicu i međusektorskog partnerstva, habovi pružaju alternativni pristup pružanju usluga kada je u pitanju zaposlenje NEET grupe. Community habovi predstavljaju centralnu tačku i objekat koji podstiče veću aktivnost u lokalnoj zajednici i okuplja stanovnike, lokalnu poslovnu zajednicu, javne institucije i organizacije civilnog društva u zajednički cilj poboljšanja mogućnosti zapošljivosti NEET populacije.</p> <p>Habove će voditi jedinice lokalne samouprave koje obezbjeđuju adekvatan objekat i na taj način obezbjeđuju sredstva za tekuće troškove haba. Operativno, habovima će upravljati koordinatori koje imenuje svaka organizacija, a koji su dodatno osposobljeni u pogledu vještina kroz kurseve i obuke. Centar za socijalni rad ima ulogu u zajedničkim terenskim aktivnostima usmjerenim na NEET mlade.</p> <p>Štaviše, jedna od usluga koje omladinski radnici u habu pružaju fokusira se na informisanje NEET grupa o podršci koju pruža ova institucija.</p> <p>Lokalni ogranci Nacionalne službe za zapošljavanje direktno su uključeni u kreiranje programa habova, pružajući neke od svojih usluga u habu kako bi ih učinili pristupačnijim NEET mladima.</p> <p>Usluge u habu vodiće angažovani omladinski radnici i ostali spoljni akteri – institucije, zaposleni, male kompanije. Primjeri usluga koje se pružaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jutarnja kafa sa lokalnim poslodavcem – prezentacija lokalnog biznisa i otvorenih radnih mesta; - Pratične obuke koje izvode lokalni privrednici na određene teme – pokretanje posla, knjigovodstvo, finansije, oglašavanje, poslovna administracija, izgradnja odnosa s kupcima; - Usluge mentorstva čiji je cilj podrška realizaciji preduzetničkih ideja koje su potekle iz NEET grupa; - Usluge lokalnih kancelarija Nacionalne službe za zapošljavanje – karijerno vođenje, pisanje CV-ja, simulacija intervju za posao, pisanje biznis plana, promovisanje programa podrške i mera za započinjanje biznisa; - Usluge lokalnih organizacija civilnog društva čiji je cilj povećanje zapošljivosti kroz unapređenje mekih vještina potrebnih za zaposlenje; - Programi podrške koje nudi Razvojna agencija Srbije, čiji su fokus započinjanje biznisa, sprovođenje biznis planova i finansijska podrška malim kompanijama; - Ponuda specifičnih kurseva na zahtjev, podsticanje preduzetničkih poduhvata; - Aktivnosti informisanja koje obavlja koordinator haba, a koje se odnose na usluge koje lokalne institucije pružaju NEET populaciji.
Dostupni izvori:	https://neetmladi.info/

Tip aktivnosti	Sistem za karijerno savjetovanje i obavještanje
	BOŠ Karijera – Beogradska otvorena škola
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Učenici srednjih škola; Mladi u procesu tranzicije ka trećem stepenu obrazovanja; Svi koji prvi put stupaju na tržište rada.
Ciljevi aktivnosti	BOŠ Karijera je interaktivna onlajn služba za planiranje karijere. Ovo je prvi nacionalni onlajn sistem za razvoj karijere mladih nezaposlenih ljudi koji uključuje onlajn karijerno savjetovanje.
Opis koraka	Onlajn sistem osmišljen je da odgovori na potrebe različitih podgrupa mladih širom Srbije i nudi sljedeće informacije i usluge: <ul style="list-style-type: none"> - Testove samoprocjene; - Bazu podataka zanimanja; - Bazu podataka obrazovnih institucija i odgovarajućih zanimanja; - Usluge karijernog savjetovanja; - Nova zanimanja; - Oglasnu tablu s informacijama o poslovima i stručnoj praksi; - Odjeljak o najčešće postavljanim pitanjima za karijerno savjetovanje.
Rezultati	BOŠ Karijera ima gotovo 50.000 registrovanih članova. Godine 2020, BOŠ Karijera generisala je: više od 845.170 pregleda stranice, s 434.876 jedinstvenih pregleda; i pružila 263 individualne sesije savjetovanja;
Dostupni izvori:	www.karijera.bos.rs

Tip aktivnosti	One stop shop platforma
	One stop shop Web4jobs – Beogradska otvorena škola
Oznaka: podgrupa// NEET, OCD itd..	Mladi starosti od 15-30 godina sa Zapadnog Balkana; Regruteri; Organizacije civilnog društva.
Ciljevi aktivnosti	Platforma Web4jobs služi kao one stop shop platforma dizajnirana da mladima Zapadnog Balkana pruži priliku za prekogranično povezivanje i istraživanje mobilnosti širom regiona radi zaposlenja, obuke i obrazovanja. Cilj platforme je da unaprijedi poznavanje nacionalnih tržišta rada i preduslove za uspješno stupanje na tržište rada. Osim toga, platforma poseduje raznovrsne sistematizovane nacionalne e-službe na jednom mestu, čime olakšava tranziciju mladih kroz kvalitetne informacije o karijeri. Platforma služi kao regionalna platforma za regrutaciju i olakšava outsourcing i virtuelni rad na nivou Zapadnog Balkana.
Opis koraka	Ciljna grupa platforme WEB4JOBS su mladi (starosti 15-30 godina) sa Zapadnog Balkana i zainteresovani poslodavci i regruteri. Platforma je sistematizovana na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> - Prilike za obuku - Obrazovne prilike - Vještine traženja posla - Karijerno vođenje Prilike su razvrstane po tipu ciljne grupe: <ul style="list-style-type: none"> - Tražioci posla - Regruteri - Frilenseri Usluge se nude i na regionalnom i na nacionalnom nivou i uključuju sledeće države: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo*, Crnu Goru, Sjevernu Makedoniju i Srbiju.
Dostupni izvori:	http://web4jobs.info/cms/index.php

NVO PRIMA

www.nvoprima.org
069416448
Radosava Burića 2/14, stan 3
Podgorica, Crna Gora
Fb, Ig

OmladinskiHUB

ZAPADNOG BALKANA I TURSKE